

Öröklét fémben

Kovács Géza (1958–2018) monori kiállítása

Üdvözlöm Önöket Kovács Géza *Öröklét fémben* című kiállításának megnyitóján!

Mint bizonyára sokan tudják, sajnálatos módon már valóban öröklétről kell beszelnünk a tárlat kapcsán, mivel a művész hosszas betegeskedés után nemrég távozott közülünk. A szomorú történések ellenére azonban szerencsére fel sem merült, hogy az eseményt lemondják.

Az alkotó legutóbbi kiállítása a *Valódi történések fémben* címet kapta, melyben a metaforikus elnevezés meghatározta a művek anyagát és célját is: a fémek passzivitása Kovács Géza keze által kézzel fogható, valódi történéssé alakult, a tárgyak és az általuk közvetített mondanivaló pedig örökérvényűvé. Az önálló használati értékkel rendelkező, organikus létre utaló vastárgyak új értelmet és jelentést kapnak a marosvásárhelyi születésű, gépészmérnöki múlttal rendelkező alkotó értelmezésében – egyben elnevezésük által is. A művész az avantgárd törekvések szellemében hozta létre különleges tárgy-kollázsokként értelmezhető alkotásait, zömében vasból és acélból, melyeket a 20. század két legmeghatározóbb anyagaként tartanak számon. Korábban leginkább követ és márványt használtak a szobrászok, melyek eleganciát és választékosságot tükröztek, de a vas műtárgyként való használatával lehetővé vált mélyebb és összetettebb konnotációjú témák megjelenítése is, az időszak megpróbáltatásait és nehézségeit mutató alkotások létrehozása.

Kovács Géza munkái mind anyagukat tekintve, mind témájukban az iparos világ funkcionalizmusához kötődnek, de mégis átlényegítve és újraértelmezve azt. A különleges forma- és anyaghasználat által összeforrnak, illetve elmosódnak különböző korok és időszakok határai, kortalanná és örökérvényűvé téve az alkotásokat. Patkók, kerekék, gyűrűk, csapágyak, láncok különleges kombinációi egy síkba

hozzák a múltat, a jelent és a jövőt. „Kovács Géza művei érzékeny, mélyre nyúló időmetszetkonfrontációk: a múlt jelenné szintetizálódásának, a jelen múlttá foszlásának időrágta anyagba foglalt felmutatásai.” (WEHNER TIBOR)

Ehhez járul természetesen a művész találó és ötletes címadása is, hiszen sokat alakíthatunk a befogadókban kialakult képzeten egy-egy jól eltalált cím segítségével, befolyásolhatjuk a nézők értelmezési tartományát, szűkíthetjük és bővíthetjük vele azt. A címek különbözőek, vannak találók és kevésbé lényeglátók, konkrétak és elvontak, mégis akkor teljesítik igazán küldetésüket, ha együtt nézik a művet és a befogadót is. A művek értelmezéséhez a cím megközelítési szempont, külső nézőpont, fókuszpont, bár „maguk a művek is gondolati és érzéki inspirációkat adnak: asszociatív fogalmi forrásvidékeket nyitnak meg a befogadó előtt” (WEHNER TIBOR).

Kovács Géza ezen a kiállításon szereplő alkotásainak – zömében rövid, 1-2 szavas – címei feszültségeket, megpróbáltatásokat, nehézségeket tükröznek, ahogy anyaghasználatuk is. Dinamizmust közvetít pl. a *Szabadulni vágyó*, *Kiáltás*, *Siklás*, *Kitörés*, *Fejlődés*, *Rohan az idő*; melankóliát sugall a *Kikönyökölve*, *Letaposva*, *Dilemmában*, *Bánatos*; történetiséget hordoz a *Vikingek hagyatéka*, a *Magyar Szent* és *A Nap birodalma*; filozofikus tartalmat pedig *A szónok védelme*, a *Szerencse zárja*, a *Nyers önirónia*, vagy éppen a nagyon hangzatos *Virtuális harmónia* képcím. Ez is tanúsítja, hogy egy tárgynak mennyire másfajta tartalmat tulajdoníthatunk elnevezésük által; egy valaha funkcionális vastárgy címmel ellátva emelkedett jelentést is közvetíthet. Most pedig a címek után beszéljenek a számok is, érzékeltetve a 60 éves korában elhunyt művész életművének nagyságát, pályafutásának jelentőségét. Kovács Géza egyetemi tanulmányait Kolozsváron végezte, majd első önálló kiállítása 1988-ban nyílt meg Sepsiszentgyörgyön. Mostanáig 126 egyéni tárlaton mutatta be kisplasztikáit Európaszerte. Több mint 25 éves pályafutása során 19 országban közel 500 csoportos kiállításon vett részt, amelyből több mint

Kovács Géza: Ha elhagy az angyalod (acél, 34 x 35 x 15 cm)

Kovács Géza: Szabadulni vágyó (acél, 35 x 40 x 25 cm)

50 nemzetközi kiállításnak számított. Tagja volt több művészeti szervezetnek, az Amerikai Egyesült Államokban, Franciaországban, Magyarországon, Romániában és Svédországban is. 9 monumentális alkotást készített, 19 alkotótáborban dolgozott és 109 műve szerepel jelenleg 87 közgyűjteményben. A szakmai zsűri 5 magyarországi ösztöndíjban és 36 művészeti díjban részesítette alkotásait Európa különböző országaiban. Románia elnöke 2009. szeptember 21-én a Román Kulturális Érdemrend lovagi fokozatának kitüntetésével jutalmazta. Képzőművészeti tevékenységéért 2014. augusztus 20-án a Magyar Köztársaság elnöke a Magyar Érdemrend Lovagkeresztje kitüntetésben is részesítette, 2007. március 15-e tiszteletére a Magyar Oktatási és Kulturális Minisztériumtól pedig Pro Cultura Hungarica Emlékplakettet vehetett át.

Azt hiszem, mindezek már önmagukban is bizonyítják a művész közönségének szeretetét, valamint szakmai elismertségét is. Műveinek hatása változatlanul tovább él köztünk, ahogy ezt Weöres Sándor *Öröklét* című versének sorai is példázzák:

„A Föld, hol az élet terem, a mindent elnyelő
sírverem, a síkság, hegy, tenger, folyó, öröknek
látszik és múló.

Világűr és mennyboltozat, sok forgó égi kapcsolatot, a milliárdnyi tűzgolyó, öröknek látszik és múló.

Mit eltemet a feledés, egy gyík-kúszás, egy szárnyverés, egy rezdület mely elpörög, múltónak látszik és örök.

Mert ami egyszer végbement, azon nem másít semmi rend, se Isten, se az ördögök: múltónak látszik és örök.”

Kérem, fogadják szeretettel Kovács Géza 126. – és egyben sajnós utolsó – egyéni kiállítását!

Köszönöm a figyelmet!

Elhangzott a Vigadó Galériában, Monor, 2018. 05. 07.

Kovács Géza: Csodálkozás (acél, 36 × 25 × 17 cm)

Kovács Géza: Átkozott gereblye (45 x 62 x 23 cm)